Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Mari Kruz Alkain Jauregi

Hondarribia, Gipuzkoa (1926)

Aurkibidea

Biografia

Santiago kalean jaioa, guraso biak portuarrak zituen. Zortzi senide ziren. Aita arrantzalea zen, patroia, eta amak sareak konpontzen zituen. Gerra hasi zenean Ziburura joan ziren, eta handik Cabretonera. Zazpi urte pasatu zituen kanpoan. 17 urterekin itzuli zen. Besteak beste interina bezala egin zuen lana eta arraina saltzen ere ibili zen. Arrantzale batekin ezkondu zen, eta hiru seme izan zituzten.

Zintak

HON-041

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2011-08-23
- **Iraupena**: 69 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. Capbretonen bizi izan ziren

- **Erref**: HON-041/002
- **Iraupena**: 0:02:24. **Hasi**: 00:00:57. **Bukatu**: 00:03:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Guraso biak portuarrak ziren. Aita arrantzalea zen; zazpi senide ziren, eta bi itsasontzi zituzten. Zortzi senide ziren; gerra hasi zenean, zazpi, Ziburura joan zirenean. Donibane Lohizunen ez zieten arrantza egiten uzten, eta Capbretonera joan ziren.

2. Gerra hasi zenean, iparraldera ihesi

- **Erref**: HON-041/003
- **Iraupena**: 0:02:46. **Hasi**: 00:03:21. **Bukatu**: 00:06:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:
Gerra hasi zenean, 10 urte zituen. Aita errepublikanoa zen, zinegotzia, eta ihesi joan ziren. Amak janari-denda zuen. Dena eraman zuten. Bueltan ez zuten dendarik. Aitaren itsasontzian joan ziren. Ameriketara joateko puntuan egon ziren.

3. Amaren janari denda

- **Erref**: HON-041/004
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:06:07. **Bukatu**: 00:07:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Amaren denda Santiago kalean zegoen. Bera ere egoten zen mostradorean, umetan. Zortzitik hirugarrena da bera.

4. Eskola eta dotrina

- **Erref**: HON-041/005
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:07:23. **Bukatu**: 00:10:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Eskola publikoan ibili zen portuan. Señorita Isabel. Arratsaldetan laboreak egiten zituen haren etxean. Erdaraz ikasten zuten dena. Dotrina ikastera elizara; emakume batzuk zeuden erakusten, señorita Valentina eta. 12 urterekin egiten zen Jaunartzea; berak Ziburun egin zuen, frantsesez.

5. Umetako jolasak; txirlak eta almejak

- **Erref**: HON-041/006
- **Iraupena**: 0:04:23. **Hasi**: 00:10:31. **Bukatu**: 00:14:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Beste batzuk
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:
<p>Umetako jolasak. Txingoan. Itsasoa eskolaraino iristen zen ia-ia. Itsasbeheran soilik zegoen hondartza. Bainatu egiten ziren. Capbretonen

bainujantzia zuten. Txirlak eta almejak hartzen. Txirlaren zuloa ikusten da hondarrean. Tretxuak. Arroketara ez zen joaten. 17 urterekin bueltatu zen, senide batzuekin, amonaren etxera.

6. Capbretongo eta Ziburuko bizimodua

- **Erref**: HON-041/007
- **Iraupena**: 0:03:13. **Hasi**: 00:14:54. **Bukatu**: 00:18:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:
Capbretonen aita arrantzara joaten zen eta amak sareak konpontzen zituen, izebarekin. Neguan, arrantzarik ezin egin, eta Baionako babeslekura joan ziren. Zer jaten zuten. Ziburun hiru osaba zituzten, baina lanik ez. Eskolara joan zen han, mojetara. Gero Capbretonen ere bai.

7. Capbretongo bizimodua II

- **Erref**: HON-041/008
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 00:18:07. **Bukatu**: 00:21:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:
Aitak Capbretonen arrantzatutako arraina. Zortzigarrena han jaio zen; Irungo emakume bat joan zitzaion laguntzera, etxera. Etxean izan zituen denak. Ama eta izeba saregile bakarrak ziren, eta beraien bi ontziak bakarrak.

8. Bueltan, interina eta arraina saltzen

- **Erref**: HON-041/009
- **Iraupena**: 0:03:14. **Hasi**: 00:21:11. **Bukatu**: 00:24:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:
Frantzia aldetik bueltan, dendarik ez zuten, eta etxerik ere ez, alokairuan zutelako lehen. Zazpi urte egin zituzten bueltatu gabe. Altzaririk ere ez zuten. Interina hasi zen lanean, ama-eta bueltatu zirenean. Etxeko arraina saltzen ere ibilia da, otarrearekin; Irunera joaten ziren, tranbian.

9. Arraina saltzen II

- **Erref**: HON-041/010
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:24:25. **Bukatu**: 00:26:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Etxeko arraina saltzen zuten; beste batzuek erosi egiten zuten bentan. Lagun batekin ere ibiltzen zen hala, kostako arraina saltzen. Irunen eta Mendelun. Benta nola egiten zen. Pasadizo bat kontatzen du.

10. Gerra ondoan, kontrabandoa: ogia, kafea...

- **Erref**: HON-041/012
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:26:45. **Bukatu**: 00:29:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Goiz joaten ziren ohera eta goiz jaiki. Gosaltzeko, kafesnea zopekin. Ogia gerra ondoan ez zen ona. Hendaiatik ekartzen zuten ogi zuria, batelean joanda. Kafe berde bila Irunera joaten zen; tranbian guardak izaten ziren, eta oinez egiten zuen buelta. Hendaiara eramaten zuen gero kafea. Kontrabandoa.

11. Errazionamendua, baita Frantzian ere

- **Erref**: HON-041/013
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 00:29:41. **Bukatu**: 00:32:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Frantzian ere izan zuten errazionamendua, alemaniarrak sartu zirenean. Capbretonen ere egon zen ilaran. Bueltan okerrago ibili ziren. Olioa ere falta zen; trenez ekartzen zuten irundarrek, eta gero saldu. Irungo Terminus hotelean egon zen neskame.

12. Aita Ondarretan preso, hiru hilabetez

- **Erref**: HON-041/014
- **Iraupena**: 0:03:18. **Hasi**: 00:32:45. **Bukatu**: 00:36:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
17 urterekin bueltatu zen. Aita 3 hilabetez egon zen kartzelan, bueltan. Despedida batean Francoren erretratuari zerbait bota zion mutil batek, eta batek Komandantziako bati esan zion; denak preso hartu zituzten. Bisitan joan zenean, izututa. Arrantzan jarraitu zuen irtendakoan. Txipiroiak.

13. Langosta eta atuna

- **Erref**: HON-041/015
- **Iraupena**: 0:02:51. **Hasi**: 00:36:03. **Bukatu**: 00:38:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna
- Itsasoa » Arrantza motak » Kostaldeko arrantza

Laburpena:
Langosta harrapatzeko kaiolak egiten zituzten. Sartu bai, baina ezin ziren atera. Aita ez zen langostetan ibili, txipiroiak, krabak... bai. Atuna amuarekin harrapatzen zituzten. Txurikinarekin estaltzen zuten amua.

14. Arrantza asko aldatu da

- **Erref**: HON-041/017
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:39:04. **Bukatu**: 00:41:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak
- Itsasoa

Laburpena:
Orain baino gertuago joaten ziren arrantzara itsasontziak. Ikatzezko ontziak ikusi bai, baina etxean ez zituzten izan. Irratirik ez zen. Kezkatuta egoten ziren; sarrera ez zen ona, eta itsasontziak ere ez.

15. Antxoa saldu ezinik

- **Erref**: HON-041/018
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:41:03. **Bukatu**: 00:42:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Antxoa

Laburpena:
Antxoa ez zen saltzen, eta hondarrera botatzen zuten; baserritarrek eramaten zuten zelaietan zabaltzeko. Ezin zen orain bezala kontserbatu arraina. Asko hurreratzen ziren zapiarekin, antxoa eske.

16. Itsasontzia deskargatzen; benta; legatzetan

- **Erref**: HON-041/020

- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:42:45. **Bukatu**: 00:45:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Legatza

Laburpena:
Itsasontziak deskargatzen laguntzen zuten. Sardinak kai zaharretik Bentara eramaten zuten emakumeek, saskietan. Benta gizon batek egiten zuen. Erosle gehienak emakumeak ziren; kanpora saltzen zuten gero. Legatza eta arrosela asko harrapatzen zen.

17. Arrantzarako deia; manta

- **Erref**: HON-041/021
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:45:41. **Bukatu**: 00:48:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantza-orokorra

Laburpena:
Arrantzarako deia nola egiten zuten: aurreko egunean esaten zuten ala patroiak deitzen zuen, kaletik. Txotxua. Patroiaren etxean partitzen zuten "manta". Dirua partitzera bera eta lehengusua joaten ziren etxez etxe. Propina ematen zieten. Arrantzalea pobre bizi zen.

18. Arropa eta oinetakoak; labaderoa

- **Erref**: HON-041/022
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:48:00. **Bukatu**: 00:50:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Arropa ere ez zuten nahi beste. Askotan hanka-hutsik ibiltzen ziren, bestela alpargatekin eta zapata pare bat. Perkalezko bata adabakiarekin zuen. Elizarako dotorexeago beti. Etxean dutxarik ez zuten. Labaderoa non zen.

19. Dena bekatu zen

- **Erref**: HON-041/023
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:50:06. **Bukatu**: 00:51:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Plazan musika izaten zen igandetan, baina goiz amaitzen zen. Mutilekin dantza egitea bekatua zen. Dena bekatu. Beso motzetan eta mantelinarik gabe ezin zuten joan elizara.

20. Meza euskaraz Ziburun ere

- **Erref**: HON-041/025
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 00:52:04. **Bukatu**: 00:53:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Elizaren indarra. Bezperetara Ziburun ere joaten ziren, eta euskaraz zen meza. Ez du arazorik izan kalean euskaraz egiteagatik, baina erdara gehiago erabiltzen zen.

21. Labaderoak

- **Erref**: HON-041/027
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:53:56. **Bukatu**: 00:54:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Ura bazuten etxean, baina labaderora joaten ziren arropa garbitzera. Amonaren etxearen ondoan zelaia zegoen; baratzea, txerritegia eta labaderoa zituzten han.

22. Txerri parea hazten zuten etxean

- **Erref**: HON-041/029
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:55:14. **Bukatu**: 00:57:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Txerriak izaten zituzten. Patata azalak batzen zituzten jaten emateko. Bat etxerako hazten zuten eta beste bat Irunera eramaten zuten. Etxean bertan hiltzen zuten. Odolkiak partitu egiten zituzten.

23. Antxoak salmueran

- **Erref**: HON-041/031
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 00:58:15. **Bukatu**: 01:00:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:
Konserba lantegi bat zegoen Alamedan. Ziburun ere baziren. Antxoa salmueran jartzen zuten etxean ere, kantin batean. Jateko orduan gatza kendu behar zaio. Karga jartzen zitzaion gainean.

24. Erramua, ur bedeinkatua; hiletak

- **Erref**: HON-041/033
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 01:01:13. **Bukatu**: 01:03:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Erramua izaten zu etxean orain ere, bedeinkatua. Ekaitz egunetan kandela pizten zuten. Ur bedeinkatua izaten zuten etxean, aitaren egiteko. Gaubeila egiten zuten hildakoarekin. Elizan sartzen zuten gorpua, bizkarrean eramanda.

25. Arroketan, olagarroa, lanperna, lapa...

- **Erref**: HON-041/037
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 01:05:49. **Bukatu**: 01:07:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza

Laburpena:
Olagarroak ez zuen estimaziorik. Lanpernak bai, asko hartzen zuten. Portuan saltzen zituzten, egosita. Lapak. Muskuiluak. Ostrak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-21

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com